

GDPR

Cyberboswachters

Tim Dams

Wat is GDPR?

General Data Protection Regulation (2018)

Algemene Verordening Gegevensbescherming

“The toughest privacy and security law in the world.” — Europese Unie

- Beschermt de privacy van **EU-burgers**, eender waar ter wereld
- **Ieder bedrijf** dat data van EU-burgers bewaart, valt eronder — ook buiten Europa
- 99 artikels over rechten van burgers en **plichten van bedrijven**

Tip

GDPR gaat over de verplichtingen van **bedrijven** — niet van personen.

De 7 rechten van de burger

Recht	Beschrijving
Inzage	Je mag weten welke data een bedrijf over jou heeft
Rectificatie	Je mag foute data laten corrigeren
Vergeten worden	Je mag vragen alle data over jou te wissen
Beperking	Je mag eisen dat een bedrijf stopt met verwerking
Verzet	Je mag je verzetten tegen gebruik van jouw data
Portabiliteit	Je data in een leesbaar, overdraagbaar formaat
Gegevensminimalisatie	Bedrijven mogen enkel bewaren wat ze écht nodig hebben

Recht om vergeten te worden

- Je kan elk bedrijf verplichten om **alle of specifieke data** over jou te verwijderen
- Geldt ook voor zoekmachines: je kan Google verplichten resultaten te verwijderen

Opmerking

Google kreeg een stevige boete omdat het niet inging op de vraag van een EU-burger om *vergeten te worden*.

Sindsdien zijn ze een stuk behulpzamer.

Recht op overdraagbaarheid

- Van provider veranderen was vroeger een helse opdracht — elk bedrijf had eigen dataformaten
- GDPR verplicht nu een **vast, gestandaardiseerd formaat** voor overdracht van persoonsgegevens
- Overdracht moet **transparant en zo geautomatiseerd mogelijk** verlopen

Opmerking

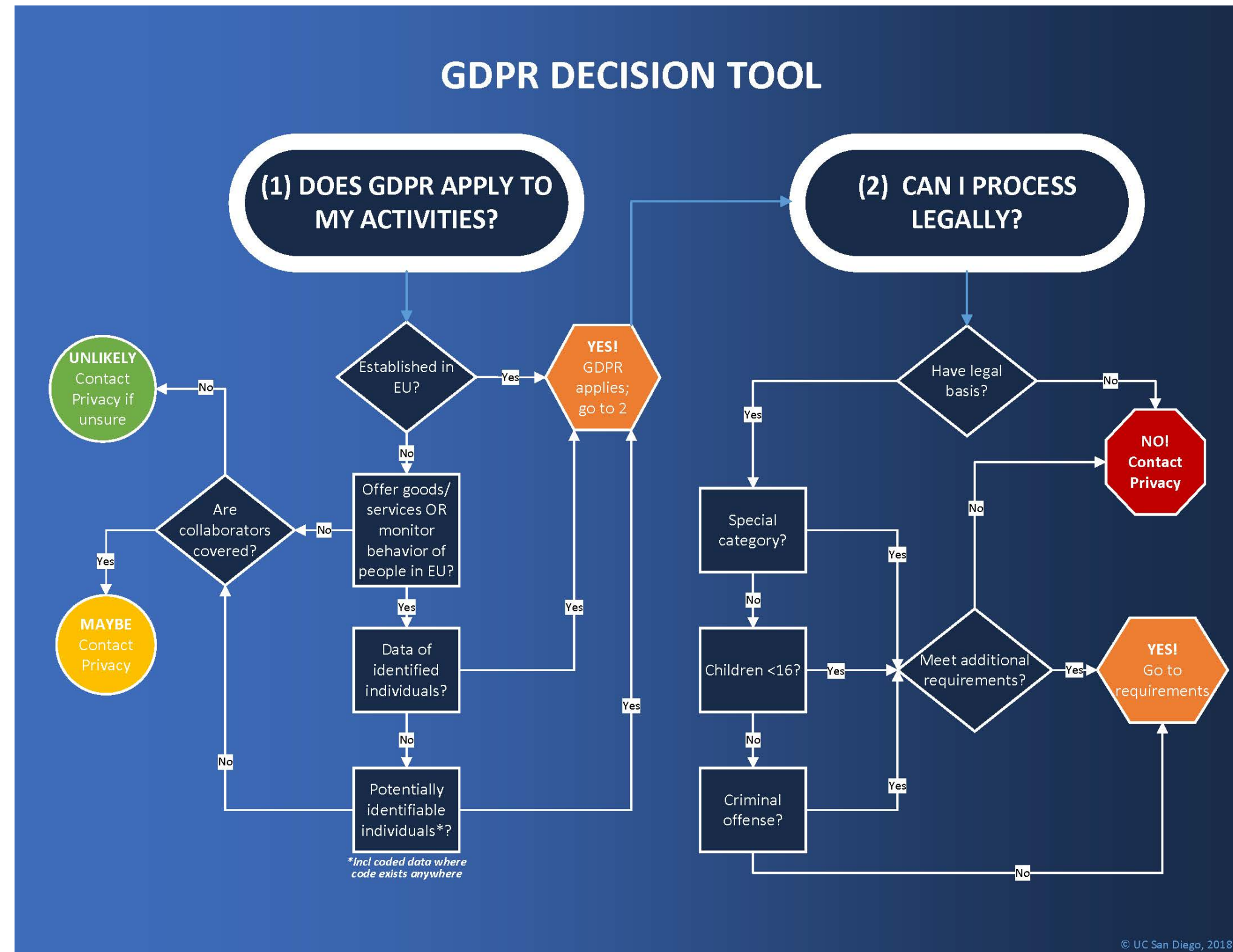
De voorganger van GDPR was de **DPD** (*Data Protection Directive*) — een aanbeveling, geen wet.

GDPR zorgt ervoor dat burgers geen speelbal meer zijn van bedrijven die data als nieuw goud verzamelen.

Welke data beschermt GDPR?

- **Persoonlijk identificeerbare informatie:** naam, adres, geboortedatum, rijksregisternummer
- **Online gegevens:** locatie, IP-adres, cookies
- **Gezondheids- en genetische gegevens**
- **Biometrische gegevens:** irisscan, vingerafdruk
- **Raciale of etnische gegevens**
- **Politieke meningen**
- **Seksuele geaardheid**

Persoonlijke data buiten de EU

Wat bedrijven binnen en buiten de EU mogen doen met gebruikersdata (Bron: privacy.ucsd.edu/gdpr/).

Meldplicht bij datalekken

Opmerking

Datalek = “Een inbreuk op de beveiliging die per ongeluk of op onrechtmatige wijze leidt tot de vernietiging, het verlies, de wijziging of de ongeoorloofde verstrekking van of ongeoorloofde toegang tot persoonsgegevens.”

Bij een datalek moet het bedrijf **binnen 72 uur** melden aan:

1. De **toezichthoudende autoriteit** — in België: de **CBPL** (*Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer*)
2. **Elk individu** wiens data betrokken is bij het lek

Tip

De 72 uur gaan in op het moment van **ontdekking** — niet van het moment dat het lek plaatsvond. Een lek dat maanden geleden gebeurde telt dus pas vanaf het moment dat het bedrijf het ontdekt.

Uitzonderingen meldplicht

Het bedrijf hoeft het individu **niet** te verwittigen als:

1. Data onbruikbaar is: De gestolen data was geëncrypteerd → aanvallers kunnen er niets mee doen.

(Kanttekening: encryptie is nooit 100% waterdicht – decryptie in de toekomst blijft mogelijk.)

2. Data niet tot persoon te herleiden is: Persoonlijke voorkeuren en identificeerbare gegevens staan in **aparte databases**.

Enkel de niet-identificeerbare database is gelekt → geen privacy-schending.

Tip

“Don’t put all your eggs in one basket”: bewaar data verspreid over meerdere databases. Een lek treft dan nooit alles tegelijk.

Boetes

Ernst

Minder ernstig

Meer ernstig

Maximale boete

€ 10 miljoen of **2%** van wereldwijde jaaromzet

€ 20 miljoen of **4%** van wereldwijde jaaromzet

Altijd het hoogste bedrag van de twee.

Waarschuwing

“Meer ernstig” = inbreuken op de **kernprincipes** van GDPR: recht op privacy, recht om vergeten te worden.

Criteria voor boetes

Of er een boete volgt en hoe groot, hangt af van:

- Ernst en aard van de overtreding
- **Intentie**: slordigheid of opzet?
- Schadebeperkende maatregelen
- Genomen voorzorgen
- Geschiedenis van overtredingen
- **Medewerking** met autoriteiten
- Gegevenscategorie
- **Meldplicht** nageleefd?
- Certificering (ISO 27001, ...)
- Verzwarende of verzachtende factoren

Tip

Een boete is **niet automatisch**: bedrijven die aantoonbaar alles in het werk hebben gesteld om data correct te bewaren, kunnen vrijuit gaan.

GDPR in de praktijk: boetes

Opmerking

Mei 2018 → eind 2020: reeds **272 miljoen euro** aan boetes geïnd.

Tip

TikTok (lente 2025): 530 miljoen euro boete.

Reden: TikTok kon niet aantonen dat data van Europese gebruikers adequaat beveiligd was op servers in China.

(De boete heeft betrekking op de situatie vóór 2023.)

Waarschuwing

Bij een groot datalek waarbij veel mensen moeten worden verwittigd, mag een bedrijf ook kiezen voor een **publieke aankondiging**.

Dat is echter altijd een PR-nachtmerrie.

Conclusie

- **GDPR** is de strengste privacywet ter wereld
- Stelt de Europese burger voorop, niet het bedrijf
- Dwingt bedrijven wereldwijd om zorgvuldig om te gaan met persoonsdata
- Dient als **voorbeeld voor de rest van de wereld**

Belangrijk

De kracht van GDPR zit in de **handhaving**: boetes zijn hoog genoeg om bedrijven serieus te nemen.

Toekomst: meer Europese regelgeving

Wet

DSA – Digital Services Act

DMA – Digital Markets Act

AI Act (augustus 2024)

Doel

Aanpakken van illegale content en grote platforms

Inperken van de macht van grote techbedrijven (Google, Meta, Amazon)

Reguleren van artificiële intelligentie in Europa

Tip

Europa zet de toon wereldwijd op het gebied van digitale regulering.

Of het werkt, hangt af van de **uitvoering en handhaving** – en de concurrentiepositie ten opzichte van de rest van de wereld.